

Salvați Copiii România solicită Ministerului Educației să revină asupra deciziei de a condiționa bursa socială pentru copiii cu un părinte decedat: România are una dintre cele mai mari rate de sărăcie persistentă din Uniunea Europeană în familiile cu copii (20,3%)

București, 6 septembrie 2023: Organizația Salvați Copiii România solicită Ministerului Educației să revină asupra propunerii legislative de a condiționa acordarea burselor sociale elevilor cu un părinte decedat de venitul mediu net lunar pe membru de familie, pe ultimele 12 luni anterioare cererii, mai mic sau egal cu salariul minim net pe economie. Potrivit datelor EUROSTAT și ale Institutului Național de Statistică, România are una dintre cele mai mari rate de sărăcie persistentă din Uniunea Europeană în familiile cu copii (20,3%), în special în rândul familiilor monoparentale (33,7%). Cu toate acestea, copiii care își pierd un părinte fac parte din familii care se confruntă cu sarcini financiare bruște, neplanificate, cea mai importantă fiind pierderea unei surse de venit, aspecte care nu sunt luate în considerare în acordarea burselor sociale standard.

Copiii care provin din familii în care unul dintre părinți a decedat au deja o vulnerabilitate crescută. Dacă în cazul familiilor monoparentale, celălalt părinte poate fi în continuare prezent în viața copilului, chiar dacă nu locuiește în aceeași casă, ceea ce oferă un anumit nivel de stabilitate emoțională și financiară, copiii care au pierdut un părinte nu mai au această sursă potențială de stabilitate. Ei trebuie să se adapteze la o nouă realitate în care părintele decedat nu va mai fi niciodată prezent. Acest lucru exercită un impact profund asupra stării lor emoționale și poate genera sentimente de insecuritate pe termen lung. Mulți dintre copii au nevoie de consiliere psihologică specializată pentru a face față pierderii unuia dintre părinți, ceea ce înseamnă costuri suplimentare.

Din perspectiva drepturilor copilului, fiecare copil are dreptul la un nivel de trai adecvat pentru dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială, așa cum se afirmă în Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului. Prin nerecunoașterea provocărilor unice cu care se confruntă copiii care și-au pierdut un părinte, nu ne îndeplinim obligațiile morale și legale de a le proteja drepturile.

Prin urmare, Organizația Salvați Copiii România solicită Ministerului Educației să reconsidere criteriile pentru acordarea burselor sociale, prin eliminarea literei b „este văduvă” (art. 5, alin 5), astfel încât legea să reflecte nevoile specifice ale copiilor orfani de un părinte.

Gabriela Alexandrescu, Președinte Executiv Salvați Copiii România, a precizat: „*Așa cum știm, perioadele de criză socială vulnerabilizează o dată în plus tocmai categoriile sociale aflate în risc. Or, în cazul copiilor care provin din familii cu un părinte decedat, riscul este deja major și pe mai multe planuri: financiar, emoțional, social. Acești copii au nevoie de un sprijin constant și de stabilitate, de aceea considerăm imperios ca bursele alocate lor să nu sufere diminuări. Nicio economie nu se poate face la buget, în mod matur, afectând tocmai categoriile sociale vulnerabile*”.

CONTEXT

Copiii români sunt cei mai afectați copii europeni de riscul de sărăcie și excluziune socială și de deprivarea materială severă

În 2021, peste 1,5 milioane de copii din România (41,5% din numărul total al copiilor) creșteau în risc de sărăcie sau excluziune socială, a cărei intensitate s-a mărit comparativ cu anii anteriori. Riscul de sărăcie sau de excluziune socială în rândul copiilor este mult mai mare în zonele rurale decât în mediul urban: în 2021, rata a fost de 16,1% în orașele mari, 30,7% în urbanul mic și suburbii și 50,1% în zonele rurale.

Dintre țările UE, cea mai mare proporție de copii și tineri (15-29 de ani) care au fost grav defavorizați din punct de vedere material și social în 2021 a fost înregistrată în România (23,1%), urmată de Bulgaria (18,7%), Grecia (14,2%) și Ungaria (10,3%).

De reținut că deprivarea materială și socială severă afectează în primul rând copiii. În 2022, aproape una din 6 familii din România nu și-a putut permite să își încălzească locuința în mod corespunzător (15,2%) și aproape una din patru nu și-a putut permite o masă hrănitoare (22,1%), cu situația cea mai dramatică în cazul familiilor cu trei sau mai mulți copii (peste 25%).¹

Dreptul la educație de calitate al copiilor din România

Abandonul școlar rămâne o problemă persistentă pe întreaga perioadă de implementare a Legii Educației Naționale nr. 1/2011. În anul școlar 2019/2020, numărul elevilor afectați de acest fenomen a fost de 35.259, dintre care 20.878 la ciclul primar și gimnazial și 14.381 la nivelul liceal.

Rămâne îngrijorător fenomenul neparticipării școlare, înregistrându-se 286.150 de copii cu vârste între 7 și 17 ani care nu se aflau în sistemul educațional la 1 ianuarie 2021, dintr-un total de aproximativ 2.500.000 de copii de vârstă școlară.

¹ O masă cu carne, pui, pește (sau echivalent vegetarian) la fiecare două zile. Vezi Eurostat, 2022 (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mdcs03/default/table?lang=en)

De asemenea, problema abandonului școlar timpuriu persistă. În anul 2021, rata tinerilor cu vârste între 18 și 24 de ani care nu au finalizat învățământul secundar superior și nu urmează niciun program educațional sau de formare a înregistrat o ușoară îmbunătățire, ajungând din nou la nivelul din 2019, de 15,3%. Cu toate acestea, această rată rămâne semnificativ mai mare decât media Uniunii Europene, care este de 9,7%.

În special, rata abandonului școlar timpuriu este extrem de ridicată în rândul elevilor romi. Doar 22% dintre tinerii romi cu vârste între 18 și 24 de ani au finalizat învățământul secundar superior, în comparație cu 83,3% din totalul populației generale.²

Persoană de contact: George Roman, Director Advocacy, tel. 0722605904, email – george.roman@salvaticopiii.ro.

Despre Organizația Salvați Copiii:

De 33 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în 118 țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 3.369.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.

² Conform datelor furnizate de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2022.